

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

ärinimi: Sustinere OÜ

registrikood: 14168987

postiaadress: Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa,
Roseni tn 13

postisihthnumber: 10111

telefon: +372 5179356

e-posti aadress: maris@sustinere.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	8
Bilanss	8
Kasumiaruanne	9
Raamatupidamise aastaaruande lisad	10
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	10
Lisa 2 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	12
Lisa 3 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	12
Lisa 4 Materiaalsed põhivarad	13
Lisa 5 Immateriaalsed põhivarad	14
Lisa 6 Tingimuslikud kohustised ja varad	14
Lisa 7 Müügitulu	15
Lisa 8 Kaubad, toore, materjal ja teenused	15
Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud	16
Lisa 10 Tööjõukulud	16
Lisa 11 Seotud osapooled	16
Aruande allkirjad	18

Sustinere OÜ tutvustus

Sustinere on Eesti päritolu kogenuim Baltikumi-ülene jätkusuutlikkuse ja ESG (*environmental-social-governance*) teemadele spetsialiseerunud nõustamisagentuur. Sustinere aitab ettevõtetel ja organisatsioonidel rakendada jätkusuutliku arengu ja vastutustundliku juhtimise põhimõtteid ärimudelis, strateegias ja igapäevatöö protsessides. Mõtestame teemat juhtkondade jaoks lahti, mõõdame mõju ja aitame juhtida muutusi, mis on seotud ettevõtte sotsiaalsete, keskkonnavalaste ja vastutustundliku juhtimiseaspektidega nii organisatsiooni sees kui väärtusahelas tervikuna.

2023 – turu arengud

Kui 2022.aasta oli ESG ja kestlikkusealase laiemate teadlikkuse tärkamise aasta turul (peamiselt tingituna Euroopa Liidu roheleppesega seotud regulatsioonide arengust ning järk-järgulisest jõustumisest), siis 2023. aastat ilmestavad märksõnad – segadus turul ja möödapääsmatuse tunne. Jõustuma hakkavad Euroopa Liidu regulatsioonid, finantssektori nõudmised äriklientidele, üldine turu ootuste kasv (eelkõige rahvusvaheliste väärtusahelatega ettevõtete seas) kujundas olukorra, kus turg hakkas otsima ESG ja kestlikkusealast selgust ja lahendusi. ESG ja kestlikkuse teemad jõudsid püsivalt peavoolu meediasse, avalikesse debattidesse, suurte ärikonverentside peateemadesse. Kasvas ettevõtete ja avaliku sektori asutuste üldine huvi ja nõudlus info ja lahenduste järele. Kestlikkuse alaste nõustamisteenuste turg jõudis faasi, mis tõi meie koduturgudele kümneid uusi ESG ja kestlikkusealaseid konsultatsiooniteenuse pakkujaid, mitmesuguseid digitoodeid, *start-upe*, erinevate asutuste poolt pakutavaid koolitusi ja arenguprogramme. Lisaks erasektorile, hakkas ka avalik sektor pakkuma ettevõtetele/asutustele tasuta ja tasulisi ESG ja kestlikkuse teemalisi lahendusi (koolitusi, mudeleid, tööriistu). Turg muutus Sustinere jaoks konkurentsitihedamaks, klientide jaoks mitmekülgsemaks.

Sustinere jaoks tähendas see aastat, mil tuli kasvatada oma suutlikkust ja efektiivsust klientide päringutele vastamisel, klientide tegelike vajaduste mõistmisel, klientide võitmisel ja kliendiprojektide elluviimisel, kuid eelkõige – kasvatada enda võimekust turu vajadustele vastata ja olla kasvavas konkurentsivõimelisel Baltikumi-ülene nõustamisagentuur.

Äritulemuste kokkuvõte

Sustinere jaoks oli aasata edukas. Müügitulu kasvas 38% ja ületas esmakordsel ühe miljoni euro piiri (2023: 1 024 804 eurot; 2022: 629 236 eurot). Aasta kasumiks kujunes 95 128 eurot, kasumimarginaal 12%. 2023. aasta jooksul oli Sustineral kokku ca 90 erinevat kliendiprojekti nii erasektori kui ka avaliku sektori klientidega. Võideti neli suuremahulist avaliku sektori hanget (tellijateks EAS ja Kredexi ühendasutus, Riigikantselei, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Rae vald).

Ettevõtte omanike ja partnerite ring jäi 2023. aasta jooksul samaks (Marko Siller ja Maris Ojamuru oma ettevõtete kaudu). 2023. aasta lõpu seisuga töötas ettevõttes 16 inimest, asudes nii Tallinnas kui ka Tartu kontoris. 2023.aastal registreeris Sustinere ka Sustinere nimelise kaubamärgi Euroopa Liidu üleses kaubamärgiregistris.

Strateegilised ärifookused

2023.aasta strateegiliseks fookuseks oli Sustinere brändi laienemine ning teenuste digitaliseerimine.

Sustinere laienemine Baltikumi. Kuigi Sustinere oli Läti ja Leedu turgudele pakkunud teenust juba paar aastat, tehti strateegiline otsus laiendada 2023.aastal eraldi äriühingute asutamise kaudu ka Läti ja Leedu turule sihipärasemalt. 2023. aastal asutas Sustinere OÜ äriühingu Sustinere Lithuania UAB (6.03.2023) ja Sustinere Latvia SIA (13.06.2023), mõlemas ettevõttes on Sustinere OÜ-l enamusosalus. Kaasasutajateks olid kohalikel turgudel tegutsevad ja tuntud ESG ja kestlikkusevaldkonna eksperdid, Indre Blauzdžiunaite (Leedu) ja Dace Helmane (Läti). Selle otsusega kinnitas Sustinere oma ambitsiooni kasvada Baltikumi mõjukaimaks jätkusuutlikkuse keskendunud agentuuriks. 2023. aasta fookuses Läti ja Leedu turugudel oli brändi positsioneerimine usaldusväärse tugeva tegijana ning stabiilse töövoos saavutamine, mis oleks aluseks sealsete tiimide ja kliendiportfelli jõulisemale kasvatamisele järgnevatel aastatel.

Investeeringud digilahenduse Greenspect arendusse. 2023.aastal jätkas Sustinere investeeringuid digiplatvormi www.greenspect.eu arendusse, eesmärgiga võimaldada ettevõtetele kiiremat ja soodsamat lahendust oma kliimamõju hindamiseks ja juhtimiseks ning kujundada infrastruktuur uutele ESG digilahenduste arenduseks. Veebiplatvormi eesmärk on võimaldada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetele ning organisatsioonidele jõukohast täislahendust oma kliimamõju mõõtmisel ja raporteerimisel, kasutades selleks kvaliteetseid asukohapõhiseid eriheitetegureid ning pakkudes kohalikus keeles kliendituge ja tulemuste verifitseerimist.

Lisaks sellele, et Greenspect võimaldab Sustinereldigitoote müügist teenida äritulu, võimaldab see ka luua süsteemi ja sektoripõhist andmebaasi kohalikest eriheiteteguritest ja kasvatada Sustinere sisemist tööefektiivsust ja teenuse kvaliteeti.

Toode tuli turule 2023.aasta aprillis ning aasta jooksul hindas platvormil enda ettevõtte süsiniku jalajälge umbes 70 ettevõtet ja avaliku sektori asutust.

Greenspect tugineb maailma enamtunnustatud metoodikale GHG Protocol, järgib Eesti riiklikke suuniseid kasvuhoonegaaside heite hindamiseks ja 2023.aastal sai Greenspect ka Bureau Veritase poolse verifitseeringu.

Sustinere mõju ja fookusteemade juhtimine 2023

Sustinere on tuvastanud enda tegevuse mõistes olulised edu tagavad valdkonnad, mis on seotud ettevõtte mõju ja riskidega ning millega on seotud ettevõtte tulemusindikaatorid. Sustinere fookusteemad on: a) tugev tiim ja koostöösuhted, b) teenuste kvaliteet ja kliendirahulolu, c) innovatsioon teenuste arenduses, d) mõju keskkonnale, e) brand ja kommunikatsioon.

Tugev tiim ja koostöösuhted

Sustinere üheks olulisemaks eduteguriks on Sustinere inimesed – agentuuri palgal olevad eksperdid ja koostöövõrgustik. Ekspertide areng, motivatsioon ja ühistel väärtustel toimiv töökeskkond on aluseks kvaliteetsele teenusele ja tugevatele kliendisuhetele. 2023.aastal kasvas Sustinere töötajaskonda nii

ESG- kui ka keskkonnaekspertide näol (+3 töötajat), kui ka uute loodud ametikohade arvelt, st digisuuna juht ja tiimitugi (+2 töötajat). Ettevõttest lahkus üks inimene ning emapuhkusele suundus üks töötaja.

Ettevõttes käivitati mitmeid sisemisi töökorralduslike protsesse ning struktuuri- ja vastutuste jaotusi – nagu näiteks kujundati keskkonna ärisuuna juhi funktsioon, et parandada keskkonna teenusliinis töötavate ekspertide koostööd, kaasatust ja tagasisidet läbi regulaarsete 1:1 formaadi kujundamise. Samuti käivitati mitmeid sisemisi töögruppe eesmärgiga kindlustada Baltikumi üleselt teenuse kvaliteet, ühtsed meetodikad ja hoida ekspertide rahulolu ja kaasatust. Sustinere eksperdid osalesid erinevatel valdkondlikel koolitustel (nagu näiteks jätkusuutlik rahastus, kliimariskide juhtimine ja erinevad kaasamist ja intervjuerimise kvaliteeti tõstvad koolitused), kuid eelkõige kasvatati teadlikkust läbi sisemiste meetodika arenduste töögruppide.

2023.aastal alustas ettevõtte Baltikumi ülese juhtimissüsteemi arendamist ja rakendamist.

2023.aastal loodi tugevad koostöösuhted Sustinere väliste ekspertidega – nii mentorlusprogrammide kui ka unikaalset teadmist omavate ekspertidega.

Teenuste kvaliteet ja kliendi rahulolu

Teenuse kvaliteet ja kliendi rahulolu teenuse ja loodud väärtusega on Sustinere üks prioriteetsemaid edufaktoreid. Rahulolu Sustinere poolt tehtud klienditöödega (hinnang teenuse kvaliteedile, loodud väärtusele ja projektijuhtimisele) on jätkuvalt väga kõrge. 2023.aastal suutis Sustinere oma kliendirahulolu näitajat hoida tasemel 9,3 punkti 10st. (2022: 9,3 punkti). Oluliseks võtmenäitajaks on ka püsiklientide osakaal – 2023.aastal ligi pooled kliendid olid Sustinere püsikliendid (2022: 43%). Eriti hea meel on näha, et Sustinere juures on juba kliente, kes on kliendiks olnud Sustinere algusest alates, seega enam kui viis aastat. Pikaajalisemateks klientideks on Sustinerel Harju Elekter Grupp, Regionaalhaigla, Utilitas, Thermory Grupp, Eesti Pank, Ekspress Grupp, LHV Pank, Coop Pank, Nordic Milk, Barrus jne.

2023.aastal toimus kolm Sustinere kogukonna- ja kliendisuhte hoidmise hommikuseminari topeltolulisuse (*doublemateriality*) teemal Tallinnas, Vilniuses ja Riias.

Kvaliteedi tagamiseks lükati 2023.aasta jooksul käima mitmeid sisemisi kvaliteedijuhtimise protsesse, mis eelkõige tagavad selle, et ettevõtte projektijuhtimine ja peamiste teenuste kvaliteet oleks tagatud kõikidel turgudel.

Innovatsioon teenuste arenduses

Innovatsioon teenuse- ja ka tootearenduses on Sustinere jaoks olnud alati keskselt tähtsal kohal. Ettevõtte panustab äriarenduse projektidesse ca 25-30% ettevõtte kogu töötundidest. Sustinere ambitsioon on olla turu arengutest ja nõudlusest ees 1-2 aastat ning tuua läbi oma kogukonnaürituste, teenuste ja koolituste pidevalt uut ja värsket infot ESG ja kestlikkuse valdkonda. 2023.aasta olulisemad arendused:

- Arendati välja EAS-i ja Kredexi ühendasutuse tellimusel ettevõtete **ESG ja kestlikkuse meistriklasi kontseptsioon** ning alustati esimese 4-kuulise meistriklasi läbiviimist. Programmi eesmärk oli kujundada arenguprogramm keskmise suurusega ettevõttele ja selle ESG juhtgruppide,

mis aitab kujundada ettevõttele ESG strateegia ja juhtpõhimõtted. Meistriklassi tulemusel kasvab ettevõtte suutlikkus juhtida ESG valdkonda strateegilisel tasandil. Programmi disaini, arendamisse ja läbiviimisesse panustas ca 10 Sustinere eksperti. Programm algas 2023.aasta sügisel ja lõppes 2024.aasta varakevadel. Meistriklassi läbis 20 ettevõtet tootmise, ehituse, transpordi jt valdkondadest.

- Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi tellimusel arendati välja **Põllumajandusettevõtete süsiniku jalajälje hindamise tööriist** <https://teabesalv.pikk.ee/digiakadeemia/kalkulaatorid/> (projekti lõppes veebruaris 2024) ja loodi Sustinere **loomasöötade andmebaas**.
- **ESG alase nõustamisteenuste metoodikate kujundamine.** 2023.aasta nõudlikumaks teenusliiniks kujunes ESG alase teenusliini arendus, mis oli tingitud Euroopa Liidu kestlikkusteabe direktiivi (CSRD) ja selle juurde kuuluvate kestlikkuse aruandluse standardite (ESRS) rakendamisega ettevõtetes. See tähendas Sustinere ekspertide poolt topeltolulisuse hindamise (*doublemateriality*) metoodika ja skooringumudelite kujundamist. 2023.aasta jooksul alustas Sustinere ca 4-5 topeltolulisuse hindamise projektiga.
- Keskkonnavalase teenusliini fookuses **roheteekaartide, kliimariskide hindamine ja kliimaeesmärkide seadmise teenuste käivitamine.**

Mõju keskkonnale

Keskkonnamõju, sh kliimamõju hindamine ja vähendamine on Sustinere toimimises väga olulisel kohal. Sustinere mõõdab kolmandat aastat oma ettevõtte süsiniku jalajälge ja tegutseb püsivalt selle nimel, et vähendada oma tegevusest tulenevat keskkonnamõju.

2023. aasta süsiniku jalajälg oli kokku 31 tCO₂-ekv (2022: 19,3 tCO₂-ekv), seega 2,1 tCO₂ekv töötaja kohta. Kasv oli tingitud eelkõige sellest, et meeskond on suurenenud ning liikumine on kasvanud seoses Läti ja Leedu äriüksuste avamisega kui ka Tartu ja Tallinna kontori vahelise liikumisega. Samuti on kasv tingitud elektrienergia tarbimise kasvust, kuna 2023.aastal oli Sustinere meeskond täisaasta suuremal kontoripinnal.

Sustinere bränd ja kommunikatsioon

2023.aastal kasvastuntavalt Sustinere ekspertide avalike esinemiste ja ärisektori esindajatele läbiviidud koolituste arv, teadlikumalt tegeletikoolituslahenduste turule toomisega. Peamised koolitusteemad olid seotud ESG aruandluse, sh Euroopa kestlikkusaruandluse direktiivi ja selle standardi ning kliimamõjuga. Kokku viisid Sustinere eksperdid läbi enam kui 30 avalikku või teatud võrgustikule suunatud avatud esitlust või seminari.

- Suurim ettevõtete ESG alasele arengule suunatud projekt oli koostöös EASI ja Kredexi ühendasutusega esmakordselt turule toodud ESG ja kestlikkuse meistriklass 20 ettevõtte ligi 60 osalejale (vt kirjeldust ülalt).
- Toimus neli Sustinere traditsiooniks saanud hommikuseminari aktuaalsetel ja tulevikku vaatavatel ESG teemadel: ESG aruandlusest märtsikuus Vilniuses ning oluliste ESG teemade hindamise (*doublemateriality*) teemal oktoobris Tallinnas, Riias ja Vilniuses.

- Greenspecti nimelise kliimamõjude juhtimise platvormi turule toomise toetamiseks korraldati kevad-suvel kokku viis erinevat veebiseminari kliimamõju teemade juhtimisest eri nurkade alt (mõõtmisest kuni eesmärgistamise ja raporteerimiseni).
- Jätkus koostöö Rohetiigriga, kelle liikmetele viidi läbi nii ESG juhtimise baaskoolituse kui ka kaks ESG aruandluse spetsiifilist koolitust.
- Ka 2023. aastal astusid Sustinere eksperdid külalisesinejatena üles TalTechi ja EBSi ESG ja kestlikkuse kursuste raames.
- Alustati koostööd Äripäevaga ning viidi augustis läbi esimese ESG juhtimise koolituspäeva Äripäeva Akadeemia raames. 2024. aastal kasvas sellest välja laiem koostöö, mil viidi lisaks koolitustele läbi ka lühemaid veebiseminare ESG ja kliimamõju juhtimisest.
- Korraldati erinevaid ESG ja kestlikkuse juhtimise alaseid seminare koostöös Eestis, Lätis ja Leedus tegutsevate pankadega nende klientide koolitamiseks, fookusega ehituse ja kinnisvara, põllumajanduse ja toidutööstuse ning tootmissektoritel.
- Sustinere keskkonnaekspert Susanna Vain juhtis oktoobris Baltikumi suurima kestlikkuse festivali Impact Day pealaval aruteluringi kestlikust toidusüsteemist.
- Muud esinemised: Rae valla ettevõtluspäev, Ülemiste City roheportaali lansseerimine, maakondlike arenduskeskuste konsultantidele kestlikkuse alaste teadmiste tõstmise programm, seminaris Eesti Disainikeskuse võrgustikule, Viljandimaa ja Pärnu turismiasjalistele.

Koostööprojektid ja osalemine võrgustike töös. Sustinere on Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi (VEF), Eesti Keskkonnujuhtimise Assotsiatsiooni (EKJA) ja Eesti Kaubandus-ja Tööstuskoja liige. Samuti jätkus ka koostöö Rohetiigriga (vt ülalt esinemiste kohta).

2023. aastal toetasime Baltikumi suurima jätkusuutlikkuse festivali Impact Day korraldamist, olles üks ürituse toetajatest.

Juhatuse liikmed

Maris Ojamuru
Marko Siller

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	102 135	51 084	
Nõuded ja ettemaksed	91 990	105 735	
Nõuded ostjate vastu	76 439	89 548	
Nõuded seotud osapoolte vastu	41	0	11
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	0	1 453	2
Muud nõuded	6 245	24	
Ettemaksed	9 265	14 710	
Kokku käibevarad	194 125	156 819	
Põhivarad			
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	3 430	0	
Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	3 430	0	3
Materiaalsed põhivarad	7 639	4 403	4
Immateriaalsed põhivarad	236 626	94 722	5
Kokku põhivarad	247 695	99 125	
Kokku varad	441 820	255 944	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	198 732	107 984	
Võlad tarnijatele	40 247	12 677	
Võlad töövõtjatele	90 936	43 009	
Maksuvõlad	66 335	46 605	2
Muud võlad	1 214	5 693	
Kokku lühiajalised kohustised	198 732	107 984	
Kokku kohustised	198 732	107 984	
Omakapital			
Osakapital nimiväärtuses	2 500	2 500	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	145 460	113 973	6
Aruandeaasta kasum (kahjum)	95 128	31 487	6
Kokku omakapital	243 088	147 960	
Kokku kohustised ja omakapital	441 820	255 944	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Müügitulu	1 024 804	629 237	7
Muud äritulud	676	322	
Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivarade valmistamisel	59 971	94 722	5
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-125 913	-67 383	8
Mitmesugused tegevuskulud	-190 348	-139 154	9
Tööjõukulud	-655 228	-475 486	10
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-17 786	-3 597	4, 5
Muud ärikulud	-1 051	-4 404	
Ärikasum (kahjum)	95 125	34 257	
Intressitulud	3	9	
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	95 128	34 266	
Tulumaks	0	-2 779	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	95 128	31 487	

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Osaühing Sustinere (edaspidi: ettevõtte) 2023.a. raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Finantsaruandluse Standardiga. Eesti Finantsaruandluse Standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantavad juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

2023. aasta kohta on koostatud väikeettevõtte lühendatud raamatupidamise aastaaruanne.

Finantsvarad

Finantsvaradeks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid.

Finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantsvarad (va. lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapaliinstrumentidesse; börsil noteeritud võlakirjadesse ja positiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid) kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapaliinstrumentidesse; börsil noteeritud võlakirjadesse ja positiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid korrigeeritud soetusmaksumuse või soetusmaksumuse meetodil kajastatud finantsvara või finantsvarade grupi väärtuse languse osas. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni (diskonteerituna antud finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga) ning soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad hinnatakse alla summani, mida põhjendatud hinnangu kohaselt võiks saada, kui seda finantsvara peaks müüma bilansipäeva seisuga. Väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

Raha

Raha ja raha lähenditena kajastatakse bilansis arvelduskonto jääki.

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Lühi- ja pikaajalisi finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja osadesse kajastatakse soetusmaksumuse meetodil.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh. laenunõuded, deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid nende finantsvarade väärtuse languse osas. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad alla nendest eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni. Väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid. Piiramata kasutuseaga objekte (maa) ei amortiseerita.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse, kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest või ümberklassifitseerimisel "müügiootel põhivaraks".

Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust. Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus (miinus müügikulutused) või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasum või kahjum, mis on tekkinud materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest, kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kui immateriaalse vara kasulikkus eluiga ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, eeldatakse, et kasulik eluiga on 10 aastat.

Arenguväljaminekud on kulutused, mida tehakse uute toodete ja teenuste väljatöötamiseks, kujundamiseks ja testimiseks. Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse juhul, kui eksisteerivad tehnilised ja finantsilised võimalused ning positiivne kavatsus projekti elluviimiseks, ettevõtte suudab loodavat vara müüa ning arenguväljamineku suurust ja immateriaalsest varast tulevikus tekkivat majanduslikku kasu on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 500

Finantskohustised

Kõik finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Tingimuslike kohustustena on aruande lisas välja toodud maksimaalsed võimalikud dividendid.

Vastavalt 01.01.2013 kehtima hakanud RTJ-dele avalikustatakse tulevaste dividendimaksete mõju tulumaksule, näidates dividendide tulumaksu summa, mis kuuluks tasumisele juhul, kui dividendidena makstaks välja kogu jaotamata kasum.

Tulud

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, lähtudes valmidusastme meetodist.

Kulud

Kulu kaupade müügil kajastatakse siis, kui müügitehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta. Teenuse osutamisega kaasnevad kulud kajastatakse teenuse osutamisega samal perioodil.

Maksustamine

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Alates 2019. aastast tuleb regulaarselt väljamakstavatele dividendidele rakendada osaliselt soodsamat maksumäära 14/86 (tavamäär 20/80). Seda soodsamat maksumäära tuleb kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta. Juhul, kui ettevõtte maksab maksumääraga 14/86 maksustatud dividende füüsilisele isikule, siis peab ettevõtte täiendavalt kinni tulumaksu kuni 7% (olenevalt saaja residentsusest).

Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustisena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse,

sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustis tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustist, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustis, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

Seotud osapooled

Ettevõtte aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

a. omanikke;

b. sidusettevõtteid;

c. teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (s.h. emaettevõtte teised tütarettevõtted);

d. tegev- ja kõrgemat juhtkonda;

e. eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid.

Lisa 2 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	0	11 633	0	10 676
Üksikisiku tulumaks	0	17 849	0	12 038
Erisoodustuse tulumaks	0	1 109	0	58
Sotsiaalmaks	0	31 790	0	21 041
Kohustuslik kogumispension	0	1 732	0	1 269
Töötuskindlustusmaksed	0	2 222	0	1 523
Ettemaksukonto jääk	0		1 453	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad		66 335	1 453	46 605

Lisa 3 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

(eurodes)

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon					
Tütarettevõtja registrikood	Tütarettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2022	31.12.2023
40203490549	Sustinere Latvija SIA	Läti	Äri- ja juhtimisalased konsultatsioonid	0	60
306286287	Sustinere Lithuania UAB	Leedu	Äri- ja juhtimisalased konsultatsioonid	0	70

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon:			
Tütarettevõtja nimetus	31.12.2022	Omandamine	31.12.2023
Sustinere Latvija SIA	0	1 680	1 680
Sustinere Lithuania UAB	0	1 750	1 750
Kokku tütarettevõtjate aktsiad ja osad, eelmise perioodi lõpus	0	3 430	3 430

Ettevõttel on 2 tütarettevõtet:

1) Sustinere Latvija SIA - Investeeringu näol on tegemist Läti tütarettevõtte osakapitaliga. 2023. aastal tegi Sustinere OÜ tütarettevõttesse osakapitali sissemakseid summas 1 680 eurot. Läti tütarettevõtte asutati 13.06.2023.

2) Sustinere Lithuania UAB - Investeeringu näol on tegemist Leedu tütarettevõtte osakapitaliga. 2023. aastal tegi Sustinere OÜ tütarettevõttesse osakapitali sissemakseid summas 1 750 eurot. Leedu tütarettevõtte asutati 31.03.2023.

Lisa 4 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

					Kokku
	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed	Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
31.12.2022					
Soetusmaksumus	0	0	0	9 677	9 677
Akumuleeritud kulum	0	0	0	-5 274	-5 274
Jääkmaksumus	0	0	0	4 403	4 403
Ostud ja parendused	0	0	0	6 298	6 298
Muud ostud ja parendused	0	0	0	6 298	6 298
Amortisatsioonikulu	0	0	0	-3 062	-3 062
Ümberliigitamised	1 398	1 291	2 689	-2 689	0
Muud ümberliigitamised	1 398	1 291	2 689	-2 689	0
31.12.2023					
Soetusmaksumus	9 010	1 598	10 608	5 366	15 974
Akumuleeritud kulum	-7 612	-307	-7 919	-416	-8 335
Jääkmaksumus	1 398	1 291	2 689	4 950	7 639

Lisa 5 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

			Kokku
	Arenguväljaminekud	Arvutitarkvara	
31.12.2021			
Soetusmaksumus	0	0	0
Akumuleeritud kulum	0	0	0
Jääkmaksumus	0	0	0
Ostud ja parendused	94 722	0	94 722
Amortisatsioonikulu	0	0	0
Ümberliigitamised	0	0	0
31.12.2022			
Soetusmaksumus	94 722	0	94 722
Akumuleeritud kulum	0	0	0
Jääkmaksumus	94 722	0	94 722
Ostud ja parendused	0	156 628	156 628
Amortisatsioonikulu	0	-14 724	-14 724
Ümberliigitamised	-94 722	94 722	0
31.12.2023			
Soetusmaksumus	0	251 350	251 350
Akumuleeritud kulum	0	-14 724	-14 724
Jääkmaksumus	0	236 626	236 626

2023. aasta arvutitarkvara ostude ja parenduste hulgas sisalduvad kapitaliseeritud palgakulud summas 59 971 eurot (2022.aastal 51 953 eurot).

Lisa 6 Tingimuslikud kohustised ja varad

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Tingimuslikud kohustised		
Võimalikud dividendid	192 470	116 368
Tulumaksukohustis võimalikelt dividendidelt	48 118	29 092
Kokku tingimuslikud kohustised	240 588	145 460

Lisa 7 Müügitulu

(eurodes)

	2023	2022
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	879 901	550 149
Läti	130 965	75 460
Leedu	6 838	2 188
Taani	4 300	0
Saksamaa	2 800	0
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	1 024 804	627 797
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike		
Norra	0	1 440
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike, kokku	0	1 440
Kokku müügitulu	1 024 804	629 237
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Äri- ja juhtimisalane nõustamine	1 024 804	629 237
Kokku müügitulu	1 024 804	629 237

Lisa 8 Kaubad, toore, materjal ja teenused

(eurodes)

	2023	2022
Müügi eesmärgil ostetud teenused	-125 913	-67 383
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	-125 913	-67 383

Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022
Üür ja rent	-52 856	-47 071
Mitmesugused bürookulud	-17 498	-10 326
Lähetuskulud	-13 299	-3 213
Koolituskulud	-12 862	-3 247
Vastuvõtukulud	-6 688	-4 791
Juriidilised kulud	-3 849	0
Reklaamikulud	-5 917	-757
Sõidukite ja transpordiga seotud kulud	-6 358	-3 110
Tervise- ja spordikulud	-3 653	0
Erisoodustuskulud	-14 558	-2 334
Väikevahendid	-2 132	-15 214
Ostetud IT-alased teenused	-1 583	0
Ostetud tõlketeenused	-2 012	0
Muud	-47 083	-49 091
Kokku mitmesugused tegevuskulud	-190 348	-139 154

Lisa 10 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	-486 822	-355 992
Sotsiaalmaksud	-156 308	-121 056
Puhkusetasu reserv	-12 098	-1 562
Preemiate, lisatasude reserv	-23 782	0
Kokku tööjõukulud	-679 010	-478 610
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	16	12
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	16	12

Lisa 11 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ja ettemaksed		
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	41	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	41	0
Võlad ja ettemaksed		

Tütarettevõtjad	16 197	0
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	7 672	5 398
Kokku võlad ja ettemaksed	23 869	5 398

MÜÜDUD	2023	2022
	Teenused	Teenused
Tütarettevõtjad	20 600	0
Kokku müüdud	20 600	0

OSTETUD	2023	2022
	Teenused	Teenused
Emaettevõtja	33 574	0
Kokku ostetud	33 574	0

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2023	2022
Arvestatud tasu	95 526	82 607

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 25.06.2024

Sustinere OÜ (registrikood: 14168987) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MARIS OJAMURU	Juhatuse liige	25.06.2024

Aruande osanike koosoleku kinnitamise staatus

Osanike koosoleku poolt kinnitatud

Kasumi jaotamise ettepanek

(eurodes)

	31.12.2023
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	145 460
Aruandeaasta kasum (kahjum)	95 128
Kokku	240 588
Jaotamine	
Dividendideks	38 329
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	202 259
Kokku	240 588

Kasumi jaotamise otsus

(eurodes)

	31.12.2023
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	145 460
Aruandeaasta kasum (kahjum)	95 128
Kokku	240 588
Jaotamine	
Dividendideks	38 329
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	202 259
Kokku	240 588

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Ärinõustamine jm juhtimisalane nõustamine	70221	1024804	100.00%	Jah